

de eisch geledend slechts een vraag, of een van een overwerkneemers. Deze vraag worden. Hierke rechtsperoon eisch is, nisatie rechtsgelden voor nzeid kunnen d persoon als ar materiel, k is de strucan de nieuwe en slechts de

ons beoogde zoo, dat met ten der werkhapen, dat er m is, dat b.v. mee verband treden en dat ciale fondsen l ook dan de oor de belanr waar zulks or bij de bena behoortijk len.

l voorop, dat r werknemer. len vorm zal alleen zóó de en ook in de idat wij overoeping elkan- n bieden, ook zij constante, lachten, daar, waarvoor men

ontvingen, en wel gebleken, appellijken armdelen, een it worden ge- en de kosten ellenden, niet gespeeld, dan eweest, dezen afzonderlijke de genoemde oet te komen zaak van het g in behande- denkbeeldig, nda komen te U doen, mee n en een vlot-

de discussie leiden, zij het drukkelijk Uw

nnen Verbond pig Comité is niet uit moet, tisch Verband

n, rustten we geen stijfheid at lang genoeg en tijdens de , om 'n peper- n het gezicht m. Natuurlijk n paar groote , want op den ant.

epraat. Het is enschen weten de in hun ge- voor de hielen l ook de om- probeerde het een minimum

ook eens iets zonden we ze varens, fijn als un eigen door Niet lang waar we geen mloopen, daar te passeeren, aken. En die rhalf uur. Nu, t in het bosch as het bijkans

staat open voor allen, die belangstellen in en willen medewerken aan een principiële bezinning op sociale en economische vraagstukken, ook al nemen zij zelf maatschappelijk geen plaats in als werkgever of werknemer of in een der vrije beroepen. Wij merken reeds op, dat onze hooggeleerden, onze predikanten en studenten en andere wetenschappelijke werkers, ons dus in dit Verband als leden en niet maar als gasten, hartelijk welkom zijn en voorts allen, die in grondslag en doelstelling met ons één zijn, ongeacht of zij lid zijn van een werkgevers- of werknemersorganisatie. Reeds deze opzet maakt het onmogelijk, om Verband en Verbond in elkander te doen opgaaen. Want het Verbond zal alleen kunnen omvatten hen, die direct betrokken zijn bij een eigen maatschappelijke werkkring, beter gezegd, die een eigen maatschappelijke functie vervullen. De geschiedenis van Patrimonium, waarnaar ik een vorig maal in mijn inleiding reeds verwees, is daar, om ons als waarschuwing te dienen, niet in de fouten van het verleden te vervallen, waarbij de bezinning door het praktisch organiseren geleidelijk aan geheel wordt overwoerd en op den achtergrond geraakt bij de leden. Vanzelfsprekend staat niets in den weg voor den maatschappelijke werker om lid te zijn, zoowel van Verband als van Verbond. Doch naar onze stellige overtuiging moet het Studie-Verband onderscheiden en gescheiden zijn van het Werkend Verbond.

Wat nu de principiële gedachte aangaat, die aan deze geschetste figuur van dit Verbond ten grondslag ligt, meenen wij, dat wij, bij het kiezen en aanvaarden van dezen vorm van organisatie, ons gemeenschappelijk uitgangspunt kiezen in het samen belast zijn met een arbeidsopdracht van God den Heere, en het samen staan bij de vervulling van ieders onderscheiden opdracht als Gereformeerde belijders.

De J. C. Sikkel heeft in zijn „Vrijmaking van den Arbeid" het ideaal naar voren gebracht van de Bedrijfs-gemeenschap en van de Vak-gemeenschap. Hem stond daarbij voor den geest de idee van de organische gemeenschap in den arbeid. Op blz. 112 van dit in 1903 geschreven werk uit hij deze gedachte als volgt: „Wat een rijke, zedelijke daad zou het al zijn, zoo de Werklieden, door de Christelijke groepen voorgegaan, hun dwingende beweging, die de arbeidsgemeenschap zedelijk vernietigt, en het menscheijk leven verwoest, verzuakten om in hun groepen en naar den eisch der liefde en der eere, zoo anders dan tot nu toe, zich dienstbaar te maken aan de ware vrijmaking van den arbeid, door hun pleit voortaan te wijden aan den eersten stap tot organiseering van de arbeidsgemeenschap door vrijwillig aangegane overlegging tusschen patroons en mede-arbeiders bij aanvankelijk gecontracteerden, organischen rechtsvorm; opdat dan voortaan het recht geregeld worde en zich ontwikkelde niet door dwang van buiten af, of van één zijde, maar door zedelijke gemeenschap in het Bedrijf en het Vak, door gemeenschappelijke overlegging en samenwerking onder waarborg van recht binnen de arbeidsgemeenschap".

Voor goed begrip willen wij opmerken, dat men aan woorden als bedrijfs-gemeenschap en bedrijf niet geheel dezelfde beteekenis kan toekennen bij ds Sikkel, die zij in het hedendaagsche spraakgebruik, dat ook in dezen nog vrij verward is, hebben. De Sikkel verklaart b.v. zelf de beteekenis van zijn gebruik van het woord „bedrijf" aldus: Het bedrijf, het particuliere bedrijf is het, waarin de arbeid allereerst in gemeenschap leeft, en waaruit hij in breeder organisatie zich uitbreidt. Een arbeidersorganisatie en een patroonsorganisatie, die samen onderhandelen, zijn niet de organische gemeenschap, evenmin als die arbeidersorganisatie afzonderlijk." (Vrijmaking van den Arbeid, blz. 113). De Sikkel

onmogelijk. Men huldigt hier blijkbaar den stelregel: hoe dicht bij huis, hoe smeriger. Drab en drek, in den meest letterlijken zin een zwijnerij, doorploegd door kippen- en Dajakvoeten, alles even vies en nat en week en geurig en glad als een beijzede keisteen. Het „pad" zelf was alleen te vinden als men lette op de meest ingedrukte plekken. Voortdurend dacht ik aan het mooie Duitse woord „Sumpf", dat nooit zoo tot m'n verbeelding sprak als op dit stukje van hoogstens een kilometer.

Plotseling, na weer eens een bocht gemaakt te hebben, stonden we aan een klein watertje, waar vrouwen bezig waren de door de mannen verzamelde getah (= witte hars uit den rubberboom) te stremmen in mierenzuur, waardoor ze uitgewalst kan worden tot platen, ter grootte van een flinken handdoek. Later worden deze te drogen gelegd of gehangen in en bij den kampong. In verband met den oorlog op Korea liepen de rubberprijzen enorm op; juist deze week vernamen we, dat Amerika weer minder rubber koopt, waardoor de prijs per kg terugliep van f7 tot f3. (Onder gulden hier Rupia te verstaan; R 1 = f0.50).

Deze vrouwen werden NIET gegroet, hoewel het anders de gewoonte is elken „tegenligger" te vragen: „Kemana?" of een goede reis toe te wenschen. Het is nu eenmaal niet behoorlijk een vreemde vrouw aan te spreken, noch haar een hand te geven, wanneer ze

^{*)} Kemana = waarheen? Men bedoelt dit niet als informatie, maar als groot.

verduidelijkt deze gedachte verder op deze wijze: „De organische gemeenschap in den arbeid leeft allereerst in het particuliere bedrijf; dat particuliere bedrijf is het, waarin de menschen hun werk in organische gemeenschap verrichten." (a.v. blz. 113). In die arbeidsgemeenschap wilde hij dan tweemaal zien in rekening gebracht: ten eerste „het recht der broederlijke door erkenning en eerbiediging van het leven, dat God in Zijn genade geeft." Een tweede voorwaarde was volgens hem: dat „het recht van het gezag, van den geest in de organische arbeidsgemeenschap worde erkend", zonder welke die gemeenschap volgens hem onmogelijk was (a.v. blz. 114). Dit gezag zag hij dan „uitgaan van het recht van den geest, die het Bedrijf richt, van het eigen recht en de vrijheid van den ondernemer, van den Patroon" (blz. 115) „zonder de erkenning van dat gezag, zoo sprak hij het uit, is vrijmaking van den arbeid niet mogelijk." (a.v. blz. 115).

Het wil mij voorkomen, dat, met dit gedachtegeheel van ds Sikkel voor oogen, wanneer wij zouden komen tot een gemeenschappelijke organisatie, waarin verenigd zijn allen, die erkennen den Schriftuurlijken eisch tot arbeiden, tot hen komende in de Scheppingsopdracht van Godswege, welke opdracht zij uit kracht, die God verleent, in beginsel dank zij de verlossing van

De kwestie van het evangelisten-ambt (XX)

§ 7. DE EVANGELIST IN KERK EN PERS.

We hebben ook in het kort na te gaan, hoe het na het apostolische tijdvak der nieuwtestamentische kerk met den evangelist in kerk en pers is toegegaan.

a. We memoreerden reeds, dat de bewering van Prof. Sillevius Smitt, dat in den na-apostolischen tijd van evangelisten niet meer gesproken is, geen steek houdt, omdat, gelijk het meerderheidsrapport, met gegevens uit de kerkgeschiedenis van Eusebius aantoot, er in de tweede eeuw nog vele gezonden werden.

Voorts is overeenkomstig het meerderheidsrapport er op gewezen, dat Calvijn in diens Institutie IV, 3, 4, ten volle ruimte open laat voor de blijvende of vernieuwde erkenning van het evangelisten-ambt. En niet alleen in de Institutie: ook in zijn uitlegging van Ephese 4: 11. We lezen daar: „Hierbij zij opgemerkt dat van de bedieningen der gaven, die de apostel hier noemt, enkel die van de beide laatsten (n.l. herders en leeraars, door Calvijn ten onrechte als twee groepen ambtsdragers onderscheiden; Fr.) van voortdurenden aard zijn. Want God heeft Zijn gemeente alleen voor een tijd versierd met apostelen, evangelisten en profeten; tenzij dan dat Hij extra-ordinaarlijk evangelisten verwekt, die groepen zijn om intjeden van duisternis de zuivere leer weer in het licht te stellen". (spatieering van ons, Fr.).

Derhalve: volgens Calvijn was de evangelist tijdelijk ambtsdrager en heeft hij ook geen plaats in de gevestigde gemeente, doch hij kan in buitengewone tijden weer worden verwekt, en dan met het oog op de vernieuwing der kerk, de reformatie van de gemeente. Calvijn denkt hier dus blijkbaar nog niet aan den evangelist als „zendeling" onder de heidenen.

b. In de kerken der reformatie (16e eeuw) was men van meening, dat het evangelisten-ambt niet erkend noch (weer) opgericht mocht worden, doch dat predikanten als missionarissen moesten gezonden worden naar de heidenen, daar de arbeid van Timotheus en Titus door den arbeid der predikanten moest worden voortgezet. De v. d. Waal geeft in de minderheidsnota daarvoor een bewijs (blz. 18) met aanhalingen uit den credentiebrief van Casper Wiltens, den

ons bezoekt. Denk nu niet, dat de Dajak zijn vrouw een minderwaardig kreatuur acht, zoals de Mohamedaan, die immers uit zijn Koran geleerd heeft, dat een vrouw geen ziel heeft en van wie hij slechts houdt, omdat ze de moeder van zijn kinderen is, neen, de Dajak stelt zijn vrouw heel hoog, helpt haar tamelijk veel, en verzorgt met haar om het hardst hun kroost. Wel is waar nemen ze het een blanke niet zoo erg kwalijk, wanneer hij z'n Europeesche gewoonten handhaaft, maar het is nu eenmaal niet te doen gebruikeijk.

Natuurlijk zijn mijn lezeressen nieuwsgierig naar het uiterlijk dezer zusters. Ik kom daar nog wel op terug.

Waren we nu toch vermoeid, of werd het traject nu nog weer zwaarder? Zwiependen takken, boomtruncken midden op het pad, kleverige en prikkerige bladen, als maar meer brij-achtige grond, stellers hellingen vlak na elkaar op; en af, wringpartijen tusschen de stammen door, struikelingen over knoestige boomwortels, plassen en poeltjes, de hitte en de bedomptheid deden ons nu 't zweet verliezen als stroompjes. De adem werd piepend en fluitend, ook bij de inheemschen, de dijspieren begonnen te krampen, de voet werd onzeker neergezet, het oog was vaak door den zweetstroom verblind, de haren voor het gezicht, ach zoo vies, zoo onzegbaar vies werd ik van mezelf.

Eigenaardig..... geen onzer had dorst. Dat zou later pas komen en een tweede eigenaardigheid was, dat het kletsnatte goed nu begon te verdampen en

hun gansche leven door Christus mogen vervullen, en die zich derhalve gehoorzaam buigen onder het Woord Gods, waarvan de belijdenisschriften der Kerk ons de hoofdsom leeren, wij gaan arbeiden aan iets, wat ook een man als ds Sikkel als ideaal voor den geest moet hebben gestaan.

P. GROEN.

P.S. In het artikel van de vorige week is bij het op schrift stellen van den tekst van mijn referaat 'n fout ingeslopen. Gelijk men op blz. 18 van de Toelichting op het Synodebesluit tot schorsing van Prof. Dr K. Schilder kan lezen, beschuldigen de deputaten hem ervan, dat hij zich had „schuldig gemaakt aan de in Art. 80 K.O. genoemde zonden van scheurmaking en aan wat in ons Avondmaals-formulier wordt omschreven als het begeeren aan te richten van tweedracht, sekten en muiterijen in onze kerken".

Deputaten en Synode hadden zich dus de zaak terdege in haar karakter ingedacht en gefixeerd. Zij verwezen zelf naar het Avondmaals-formulier. Derhalve is het niet anders dan een hen volgen in hun eigen aanwijzing en een eenvoudig aanhooren van hun eenmaal nadrukkelijk uitgesproken oordeel over ons, wanneer wij hun kerken keer op keer bij het Avondmaal hooren betuigen, in den Naam des Heeren, dat allen, dus ook wij, die zich aan deze bovengenoemde zonden schuldig gemaakt hebben, geen deel in het rijk van Christus hebben.

G.

ZENDING EN EVANGELISATIE

eersten uitgezonden predikant op 23 Dec. 1610 door den Kerkeraad van Amsterdam.

We kunnen over de argumenten daarvoor onder meer terecht bij Voetius. Dr H. A. v. Andel (De zending-leer van Gish. Voetius, 1912) geeft er een korte uiteenzetting van (in de paragraaf over „de gezonden organen", bl. 110 v.v.). Voor Voetius is het ambt der gezonden organen voornamelijk of alleen het ambt van dienaar des Woords; de zending van schoolmeesters, catechiseermeesters, ziekentroosters, proponenten en geneesheeren is bijkomstig. Want tot de buitengewone en derhalve niet blijvende ambten in het Nieuwe Testament rekent hij de apostelen, evangelisten, de zeventigen, de profeten, Johannes de Dooper.

De evangelisten deden hun werk in opdracht en onder leiding van de apostelen, en wel als helpers van de apostelen, zoodat hun werk niet universeel was doch beperkt tot plaatsen en streken, overeenkomstig de door de apostelen hun verleende werkopdrachten. Juist omdat ze helpers en medewerkers (subsidiarri et cooperatori) der apostelen waren, kunnen latere organen voor de zending geen evangelisten zijn. Er zijn dus voor de zending dienaren des Woords noodig.

Reeds de Nationale Synode van Dordrecht 1578 had in art. 7 der Acta of handelingen uitgesproken: „en het betaamt niemand van de eene plaats naar de andere te reizen om te prediken, dewijl het ambt der apostelen en evangelisten voor langen tijd in de gemeenten Gods opgehouden is" (F. L. Rutgers, Acta van de Ned. Syn. der 16e eeuw, blz. 237). Dus geen reizende predikanten zonder vaste standplaats!

c. Op het Zendingcongres Jan. 1890 verdedigde Dr A. Kuypere een aantal stellingen over de zending. Stelling 23—27 gaan over „het ambt van den zendeling". De eerste van deze 5 luidt: „Een zendeling onder de Joden of heidenen bekleedt een ambt niet ongelijk aan dat van den Evangelist, en bedient als zoodanig wel den Heiligen Doop, maar niet het Heilige Avondmaal. Dit kan eerst bediend, nadat er een Kerk geformeerd is, en in deze Kerk de Dienst des Woords en der sacramenten is geregeld."

Bij de toelichting is opgemerkt: „Buiten Marcus en Lucas kent de Schrift evangelisten, die geroepen zijn tot de verkondiging des evangelies van plaats tot

ons eenige afkoeling bezorgde, zij het dan ook een min frissche. Dokter ondervond dat proces het eerst. Ik keek hem eens aan. Was dat nu zijn lichte blouse, en zijn witte broek? Donker, als na een stortbui was het heele spul. Borst, rug, zitvlak, heupen, alles was door- en doornat. Ik keek er mezelf eens op aan. Niet te zien, want ik was in het grijs, maar te voelen, o ja! „Und Stunde auf Stunde nach Stunde verrann". Deze regel uit het befaamde „Heksenlied" kreeg beteekenis voor me. Er kwamen nog hoogvlaktes, zonder eenige schaduw; er kwamen nog rietbosschen, die zeer prikten; er kwamen..... neen, er kwam, met het vriendelijkste gezicht van de wereld een man aanloopen, frisch en monter. Ik groette met een zucht..... En toen bleek, waarom die eene looper was vooruitgegaan met z'n ruim 20 kilo zware tasch instrumenten: die was zonder pauze maar doorgetippeld, had het dorp gewaarschuwd en nu was er ons uit beleefdheid een gids tegemoet gezonden, die ons op het psychologisch juiste moment wist te vertellen, dat het nog maar „satu kilo" was.

Dus nog 20 minuten dacht ik. Och arme, over de laatste 200 meter deden we een kwartier.....

J. P. MOERKOERT.

^{*)} Satu kilo = satu kilometer = 1 km.